יהושע בריבוע

יהודית גולן

הוצאת ספרים פלדהיים
ירושלים

פרק ראשון ובו –

דמעות שמטפטפות בלב

רצתי בכל המהירות. יכולתי להרגיש איך הלב שלי דופק בחוזקה ואיך הוא מנסה להתאים את עצמו לריצה הנואשת, הפרועה, שלי. ידעתי שאני צריך לנוח היכן־שהוא, בעיקר עת החלו הדקירות במותני הימנית, אבל עדיין פחדתי שהם מאחורי...

יכולתי לשמוע את הצחקוק המלגלג, ואת טפיפות הנעליים שלהם, כשמיהרו להסתתר שעה שהפניתי מבטי לאחור. הם לא תכננו שאגלה אותם בשלב כל כך מוקדם, אך נראה שמבטים יכולים לגרד... ואני גיליתי אותם מהר מכפי שציפו.

זו לא היתה הפעם הראשונה שהלכתי לחנות של ויינפלד. בכל פעם, כאשר מכנסי הגיעו לקיצם ושוב לא ניתן היה ללבוש אותם – היתה התחנה הבאה: החנות של ויינפלד. בפעמים הראשונות אמא הגיעה איתי, נאנחת על כך שעם הבגדים שלי תמיד יש לה בעיות. שום בגד הנמכר בחנות רגילה – אינו עולה עלי.

"מזל ששמעתי על המקום הזה," אמרה אמא במין הקלה, בעת שנכנסנו אל תוך החנות הקרירה, שמדפיה עמוסים באריגים. והגברת ויינפלד היתה מחייכת בטוב לב, נוטלת את סרט המידה ומתחילה למדוד...

כשהייתי מנסה לכווץ את עצמי, כדי ששלושת הסנטימטרים הנוספים ייעלמו – התרתה בי אמא: "יהושע! המכנסיים צריכים להיות נוחים! הרי לא תלך כך במשך כל היום!"

השלמתי באנחה. ולאחר שנלקחו המידות, היתה אמא משלמת את המחיר, בו יכלו לקנות בכל מקום אחר שני זוגות מכנסיים וחצי. אבל ככה זה אצלי, אף פעם אי אפשר לקנות לי מכנסיים בהזדמנות...

אמא שקלה ולבסוף החליטה להזמין לי שני זוגות מכנסיים, בתקווה שהם יספיקו לזמן ארוך יותר. אך כששניהם יחד החלו להיות צרים עוד לפני שנקרעו – ידעתי שהגיע הזמן להזמין זוג חדש.

"אני יכול ללכת לבד לחנות של ויינפלד," הודעתי לאמא, "חבל שתטרחי."

אמא הסכימה מיד. היא הכירה את הגברת ויינפלד כאשה ישרה, ובנוגע לבחירת האריג – הרי ממילא אני הייתי המחליט הבלעדי. כך סיכמנו, שבתום יום הלימודים אגש לחנות להזמין את המכנסיים.

וכאן עשיתי את הטעות הטפשית ביותר שלי.

סיפרתי לדבל'ה ולדודי שאני צריך לקנות מכנסיים, ולכן לא אשוב איתם הביתה.

"מכנסיים? לבד?" תמהו השניים.

"כן..." הסברתי להם לתומי, "אני מזמין בחנות אחת, ואין שום צורך שאמי תבוא איתי..."

"מזמין?" שיווה דבל'ה לקולו נימה של ריחוק מתנשא, "כבר לא נאה לך לקנות מכנסיים מוכנים?"

"לא שלא נאה לי..." מיהרתי להסביר, "אלא שזה לא פשוט למצוא... ושם, בחנות, אפשר להזמין מכנסיים לפי מידה..." סיימתי בקול נמוך.

"אתה מתכוון, שלא תופרים מכנסיים לילדים שמנים במיוחד?" ביקש דודי לדעת בדיוק.

"ככן..." גמגמתי, ומיהרתי להעביר נושא. ניסיתי להסיח את דעתם בטיול שיועד לשבוע הבא, בגשם שעומד לרדת ובמנהל שמתכונן לאסור את משחק המדבקות החדש, ונראה היה לי שהצלחתי.

אולם מסתבר שהשניים היו הרבה יותר מתוחכמים.

כעת יכולתי לשחזר איך עקבו אחרי לאורך רחוב המכבים, ואחר כך כשפניתי לרחוב דברי שלמה. הם ודאי הסתתרו מאחורי תחנת האוטובוס, כשהצצתי בחלון הראווה של קונדיטוריית דליקטס. לא קניתי לי שום עוגה, על אף שהן היו נראות טעימות במיוחד והניחוחות שנדפו מן החנות היו משכרים...

המשכתי לחנות של ויינפלד, והמתנתי עד שתתפנה לקחת מידות. בינתיים סקרתי את מבחר האריגים ובחרתי לי אחד, שהיה נראה חזק במיוחד.

ואז, ממש כאשר גברת ויינפלד אמרה לי: "ועכשיו אתה, ילד..." – ראיתי אותם.

הם הציצו מפתח החנות, עוקבים בעניין אחר סרט המידה הכרוך על מותני. הייתי כשבוי, מבלי יכולת לזוז או להגיב. אולם אל אוזני הגיע קול נמוך, ארסי: "נו... בכמה מידות הוא עלה מאז הפעם הקודמת?"

ומישהו אחר המשיך: "מה יותר גדול במכנסיים שהוא קונה, האורך או הרוחב?"

הרגשתי שריפה פנימית בוערת בתוכי. אינני זוכר אפילו איך שילמתי וכמה עודף קיבלתי, אבל כשהסתובבתי לצאת מן החנות, ראיתי אותם, את דבל'ה ודודי ועוד שלושה חברים, עומדים וטופחים על בטנם ברמזים שקופים למדי...

התחלתי לרוץ.

הרוח שנשבה מולי קיררה את העיניים ומנעה מן הדמעות לזלוג החוצה, אך הן זלגו פנימה, צרבו את ליבי.

שמעתי אותם רצים אחרי. נראה שביקשו להמשיך ליהנות מן המציאה שנפלה לידיהם... כעת יהיה להם מה לספר לכולם! המשכתי לרוץ בכל כוחותי, שאזלו במהירות. הרוח הנושבת ממולי כבר לא הועילה, כי נטפתי זיעה כמו נחל נובע.

למזלי, הגעתי לאיזור של סמטאות קטנות וצפופות. מי שבנה אותן, ודאי לא חשב שיום אחד, אחרי המון שנים, ירוץ כאן ילד שיודה לו, אך כאן יכולתי לפנות מדי מספר צעדים שמאלה או

ימינה, ועד מהרה כבר לא נשמעו צעדי הריצה אחרי. נראה שהם איבדו את עקבותי.

חיפשתי מקום נוח להסתתר בו, להמתין בשקט עד שהערב יירד והילדים יתייאשו וישובו הביתה. אמא לא תדאג לי. היא יודעת שכאשר עלי לקנות משהו – אני עלול להתעכב קצת.

ריח מתוק עלה לפתע באפי.

מאפייה קטנה הסתתרה לה שם, בין הבתים הישנים. ללא כל שלט או חלון ראווה. רק הריחות הנעימים, שזרמו אל הרחוב הקטן, רמזו על לחמניות טריות, בורקס ושאר מאפים שמחממים את הלב.

נכנסתי פנימה ואת עיני צד שלט ועליו הכשר מהודר.

ברגע הראשון לא ראיתי איש. התחלתי לסייר בין תבניות המתכת הגדולות שעליהן היתה ערוכה הסחורה הטרייה. 'יש לי חמישה שקלים שלי!' הבהבה בי מחשבה. 'סבא נתן לי אותם בעת שביקרנו אצלו במוצאי שבת והם שמורים בארנק שלי!' אי אפשר לקנות הרבה בחמישה שקלים, אך עם מעט מחשבה אפשר לארגן שקית מנחמת בהחלט.

הכנתי לי שקיק של קרואסונים שהיו עדיין חמימים למגע ופניתי אל ירכתי המאפייה, שם גיליתי את האחראי, עומד, חגור בסינר לבן, ומסדר רוגלאך בתוך תבניות נייר. גם הוא היה שמן, לא פחות ממני.

וכמו כל השמנים, היה לו חיוך של טוב לב על פניו. "בחרת בחירה מוצלחת!" שיבח אותי, ואחר כך שקל את העוגיות ואמר: "שישה שקלים, ילד."

כשעניתי שברשותי רק חמישה שקלים, הוא אמר: "לא נורא." ונטל את הכסף.

עמדתי בחנות, מנצל את המסתור החמים, לועס בשקט קרואסון אחר קרואסון.

"אתה יודע," אמר לפתע בעל המאפייה, "שהקרואסונים הם בני שלוש מאות וחמישים שנה? מספרים," המשיך להפתיע אותי, "שכאשר ניסו התורכים לכבוש את העיר וינה, הם החלו

לחפור מנהרה מתחת לחומות העיר. אך הם לא לקחו בחשבון את האופים המשכימים קום. אלו שמעו את קולות החפירה והודיעו על כך לצבא. המנהרה התגלתה, הצבא הווינאי פוצץ אותה והעיר ניצלה. לכבוד המאורע הכינו האופים עוגיות בצורת סהר – הסמל התורכי – וכך נולד הקרואסון, שבעברית נקרא סהרון!"

"מעניין," אמרתי בשקט. לא היה לי כל חשק להמשיך בשיחה עם האופה, שנראה די משועמם. כשהשקית היתה ריקה, קימטתי אותה לכדור, בירכתי ברכה אחרונה ויצאתי לאיטי.

"הי, ילד, הילקוט שלך..." קרא אחרי האיש מן המאפייה.

נס... ממש נס. כי אילו הייתי משאיר שם את הילקוט, לא הייתי יודע איך למצוא את המקום הזה שוב...

בחרתי לי דרך עקיפה מאוד, והתנהלתי הביתה תשוש ועצוב. הרחובות כבר היו חשוכים, והפנסים המרוחקים זה מזה לא הצליחו לגרש את החשכה שהלכה והשתלטה על הסמטאות הקטנות. אבל אני לא פחדתי. טוב היה לי ללכת בין הצללים, לא להיות מטרה למבטים או ללעג, לחוש את הלילה המחבק אותי אליו, ולו לא איכפת בכלל שאני שמן כזה, הנהנה מקרואסונים ריחניים...